

Ulovlig å nekte barnehager å ta inn barn uten rett til barnehageplass

– Kommunene prøver bevisst å nekte private barnehager å ta inn barn født etter 31. august. Det har de ikke lov til, sier Arild Olsen i PBL. Retten til barnehageplass gjelder kun ett-åringer født før 1. september. Det er en regel de aller fleste kommunene benytter seg av.

Men de fleste private barnehagene har nedfelt i sine vedtekter at de kan ta inn alle barn innenfor sin egen definerte krets, uavhengig av når på året de er født. – Departementet har slått fast at de vedtektene barnehagene hadde før barnehageloven

trådte i kraft, er gjeldende. Da kan ikke kommunene overprøve vedtektene, sier Olsen. Likevel opplever mange private barnehager at kommunen pålegger dem å først sikre at alle barn som har rett til barnehageplass får plass.

VIL HA DØGNÅPNE BARNEHAGER: Fellesforbundet vil ha døgnåpne barnehager i alle landets kommuner. Det er det ikke behov for. I dag finnes det flere barnehager med fleksible åpningstider utover ettermiddagen tilpasset foreldrenes turnus. En av de barnehagene som har forsøkt seg med nattåpent er Gardermoen Park barnehage, men de gikk i 2003 over til å være åpen fra klokka 05 om morgenen til 23 på kvelden. – Det har aldri vært et barn som har sovet hele natten igjennom hos oss. Derfor sluttet vi med tilbudet, sier fungerende styrer i Gardermoen Park barnehage, Elin Teksum til barnehage.no.

VIL ENDE OPPTAKSREGLENE: Barnehagebyråd Filip Rygg (KrF) vil at småbarnsforeldre i Bergen skal få svar på barnehagesøknaden allerede i mai. Målet er et mer brukervennlig og effektivt barnehageopptak. – Mange foreldre har savnet et raskere svar på sin søknad om barnehageplass. Derfor ønsker byrådet nå å innføre en ordning der det kun er barn med rett til plass som behandles i hovedopptaket for de private og kommunale barnehagene, sier Rygg. Søknader for barn som ikke fyller vilkårene for rett til plass vil da bli behandlet i suppleringsopptaket, etter at hovedopptaket er gjennomført.

Trakk seg etter tilskuddsflause

Rådmannen i Meland kommune, Helge Thorsen, trekker seg etter at kommunen skal ha betalt ut sju millioner kroner for mye til de private barnehagene. Bakgrunnen for feilutbetalingene skyldes en regnefeil fra kommunens side både i 2008 og 2009. Ifølge kommunen har de ni barnehagene totalt fått 3,5 millioner kroner for mye hvert av de to årene. – Regnearkene for denne typen utregning er komplisert selv for økonomer. Det har skjedd en misforståelse som har gjort at foreldrebetalingen ikke ble tatt med som en del av inntektsgrunnlaget, forklarte assisterende rådmann, Kari Anne Iversen på en pressekonferanse.

Krever tilbakebetaling. Nå kommer Meland kommune til å kreve pengene tilbakebetalt — og kommunen skal i drøftinger med barnehagene i forhold til avtale om tilbakebetaling. Sju av de ni private barnehagene i Meland kommune er medlem i Private Barnehagers Landsforbund. Advokat Espen Rokkan advarer barnehagene på det sterkeste mot å inngå noen form for tilbakebetalinger av tilskuddet. – Hvorvidt kommunen overhode har rett til å kreve tilbakebetaling følger av regler i forvaltningsloven. Utgangspunktet er at dersom barnehagene kan klandres for feilen må de betale tilbake, mens dersom det er kommunen som har gjort feil er det en mer sammensatt vurdering. Hovedspørsmålet da blir hvorvidt barnehagene burde forstått at de fikk feil utbetaling. I dette tilfellet virker det opplagt at kommunen har gjort feil, samtidig som det slett ikke er gitt at barnehagene kunne vite at de hadde fått for mye, sier Rokkan.

Umulig å oppdage. Til tross for at barnehager i Meland ifølge Rokkan har bedt om å få dokumentert hvordan kommunen har kommet frem til tilskuddssatsene, så har de ikke fått tilgang til regnestykkene. – Det gjør det så å si umulig å finne ut om tilskuddene er korrekte. Det er derfor svært vanskelig å hevde at barnehagene selv burde oppdaget at det var feil i beregningene, slik at kommunen har rett til tilbakebetaling, sier PBL-advokaten.

tilskudd

Tekst: FREDRIK SØRENSEN
Foto: ANDRÉ BERG

Rydder opp etter millionskandale

- ✓ Tre år med tilskuddskaos i Søgne
- ✓ Private barnehager på randen av konkurs
- ✓ Kommunen må etterbetale 18 millioner kroner

I Søgne barnehage trekker de et lettelsens sukk. Etter tre års kamp har de vunnet frem mot kommunen.

Nå får barnehagen etterbetalt 7,2 millioner kroner, etter at Søgne kommune de tre siste årene har gitt for lite i kommunalt tilskudd til alle sine 14 private barnehager. Kommunen har nemlig — til tross for gjentatte klager — sett bort fra Kunnskapsdepartementets regnearkmodell når den har beregnet tilskudd til de private barnehagene. Det har gjort at barnehagene har fått for lite i tilskudd. Flere av dem skal etter det barnehage.no erfarer ha vært nær konkurs. Men i sommer valgte kommunen — etter mye om og men — å lytte til barnehagene. Telemarksforskning ble hyret inn for å gå gjennom beregningene for de tre siste årene. Nå er tilbakebetalingen kommet, og den er krystallklar: Kommunen har gitt 18 millioner kroner for lite til barnehagene. – Det er helt utrolig. Jeg har ikke ord, sier Hilde Sundstøl, som eier Søgne barnehage. Kommunen har nettopp opplyst at den vil etterbetale det den ifølge Telemarksforsknings beregninger skylder de private barnehagene. Let-

telsen over at 7,2 millioner snart tikker inn på konto er stor. – Det har vært en tøff kamp. Vi har maset i tre år på penger som rettmessig er våre, men er blitt møtt med en uprofesjonell og frekk holdning helt fra starten, sier Sundstøl.

Engasjerte PBL. Det var først da barnehagen engasjerte Private Barnehagers Landsforbund (PBL) at kystkommunen i Vest-Agder snudde i konflikten. Statistikk og økonomianalytiker Lill-Anita Rognmo Nilsen i PBL vil likevel ikke kritisere kommunen. – Det som betyr noe nå, er at kommunen har tatt sin egen mangel på kompetanse til etterretning. Det står respekt av at de erkjenner sine feil og rydder opp etter seg, sier Rognmo Nilsen. Hilde Sundstøl er enig. Men hun legger ikke skjul på at Søgne barnehage har vært gjennom noen tøffe år. – Heldigvis eier vi flere barnehager, i flere kommuner. Vi har klart oss fordi vi har kunnet låne penger internt i systemet. Hadde det ikke vært for det hadde vi vært konkurs nå, sier eieren. – **Skandale.** Vedderheia barnehage har også famlet i mørket siden 2008. Eier Grethe Jaabæk kan glede seg over at barnehagen nå får etterbetalt 3,2 millioner kroner. Selv er hun oppgitt over kommunens økonomistyring de siste årene.

Mye å juble for. Barna i Søgne barnehage har god grunn til å juble. Etter tre års kamp mot kommunen for å få beregnet riktig tilskudd, har barnehagen endelig vunnet frem. Nå får den etterbetalt 7,2 millioner kroner — penger som egentlig også skulle vært brukt på de barna som nå er begynt på skolen.

– Det som er kommet frem er rett og slett en skandale. Det viser bare hvor uforutsigbart det er å drive privat barnehage, sier Jaabæk. Hun roser kommunen for å ha engasjert Telemarksforskning, og for viljen den nå viser til å gjøre opp for seg. – Men det burde vært gjort mye tidligere, mener hun. Det er Roar Tufteland, eiers representant i Spiren barnehage, enig i. Barnehagen får etterbetalt tre millioner kroner — sårt tiltrengte, sådan. – Vi har slitt voldsomt. I fjor høst var vi veldig i tvil om vi kunne fortsette. Det var nære på at vi stengte dørene, erkjenner Tufteland. **Spente.** Overfor barnehage.no uttrykker de private barnehagene stor glede for at de omsider får etter-

betalt midlene de har ventet så lenge på. Men de gir også uttrykk for usikkerhet og spenning knyttet til fremtidig drift. For 1. januar skal som kjent de statlig øremerkede tilskuddene over i kommuneramma. Da vil kommunene ha ansvar for 80 prosent av barnehagenes inntekter, ikke 20 prosent som nå. – Vi kommer til å følge nøye med slik at vi får det vi har krav på, sier Roar Tufteland i Spiren. – Jeg må si at jeg er veldig skeptisk, og glad for at vi har PBL i ryggen, sier Grethe Jaabæk i Vedderheia. – En feilberegning med det nye systemet vil få enorme konsekvenser. Vi kommer til å sjekke hver utbetaling med lupe, forsikrer Hilde Sundstøl i Søgne barnehage.

Rådmannen beklager

Rådmannen Kim Høyér Holum i Søgne legger seg pagdeflat etter tilskuddsflausen. Han bekrefter at saken har vært en stor belastning for kommunen. Og innrømmer at han ikke er komfortabel med måten kaoset har rammet de private barnehagene. – Hele situasjonen er svært beklagelig, sier han. – *Hvordan kunne dette skje?* – Vi har rett og slett hatt for dårlige verktøy, og har ikke vært flinke nok til å regnskapsføre ting. Det har også vært svært utfordrende å budsjettere hva vi får i skjønnsmidler, sier Høyér Holum og bekrefter at saken har fått konsekvenser internt på rådhuset. – Da vi satte oss inn i tallene, så vi at dette rett og slett ikke holdt mål, at det var behov for en annen type kompetanse. Vi orienterte barnehagene med en gang, og satte Telemarksforskning på saken, sier han. Daværende enhetsleder for barnehager i kommunen ble byttet ut. – Vedkommende ble omplassert. Uten at jeg vil gå i detaljer. Det er en personalsak, sier rådmannen. Som fastholder at det hele tiden har vært kommunens intensjon å rydde opp. – Vi er fornøyd med de private barnehagene, og ønsker en god dialog med dem. I fremtiden skal vi håndtere dette riktig, slik at de får det de har krav på, lover han. Samtidig erkjenner han at de massive etterbetalingene legger et ekstra press på den økonomiske situasjonen i kommunen. Og det kan gå ut over satsingen på barnehager. – Restutbetalingene for 2010 har vi tatt høyde for i årets budsjett. Etter-slepet fra 2008 og 2009 skal dekkes inn i budsjettet for 2011. Totalbudsjettet er på om lag 70 millioner kroner, så det skal gå bra, sier Høyér Holum.